

ROČNÍ ZPRÁVA
O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

2003

**ROČNÍ ZPRÁVA O VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK 2003**

---

březen 2004

**Předkládá: doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.
guvernér České národní banky**

ZPRÁVA NEZÁVISLÝCH AUDITORŮ

PRO BANKOVNÍ RADU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

Ověřili jsme, zda finanční informace obsažené v Roční zprávě o výsledku hospodaření (dále jen „Zpráva“) České národní banky (dále jen „ČNB“) byly odvozeny z účetnictví ČNB, na jehož základě byla sestavena její účetní závěrka k 31. prosinci 2003 a zda jsou s tímto účetnictvím v souladu. Zpráva není součástí auditované účetní závěrky ČNB. Podle našeho názoru jsou finanční informace obsažené ve Zprávě ve všech významných ohledech v souladu s účetnictvím ČNB, na jehož základě byla auditovaná účetní závěrka sestavena.

Zpráva nezávislých auditorů k účetní závěrce k 31. prosinci 2003, která však není součástí připojené Zprávy, je následující:

„Provedli jsme audit rozvahy České národní banky (dále jen „ČNB“) k 31. prosinci 2003, souvisejícího výkazu zisku a ztráty a přílohy za rok 2003 (dále jen „účetní závěrka“). Za sestavení účetní závěrky a za vedení účetnictví odpovídá vedení ČNB. Naší úlohou je vydat na základě auditu výrok k této účetní závěrce.

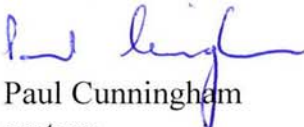
Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky. Tyto normy požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedená ověření průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních postupů a významných odhadů učiněných vedením ČNB a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vydání výroku.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává ve všech významných ohledech věrný a poctivý obraz aktiv, závazků a vlastního kapitálu ČNB k 31. prosinci 2003 a výsledků jejího hospodaření za rok 2003 v souladu se zákonem o účetnictví a ostatními příslušnými předpisy České republiky.“

24. března 2004

PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.
zastoupený

Paul Cunningham
partner

Ing. Petr Kříž
auditor, osvědčení č. 1140

<u>Obsah:</u>	strana
I. Úvod	1
II. Náklady a výnosy	2
II. 1. Shrnutí – celkově	2
II. 2. Oblast měnová	3
II. 3. Oblast emise a správy oběživa	7
II. 4. Oblast provozní	8
III. Aktiva a pasiva	12
III. 1. Shrnutí – celkově	12
III. 2. Popis věcného obsahu vybraných položek aktiv a pasiv	12
III. 3. Výdaje na pořízení majetku	15
III. 4. Stav rezerv, opravných položek a vlastního kapitálu	18
IV. Rozdělení hospodářského výsledku	19
V. Odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu	20
VI. Vedení účtů a poskytování bankovních služeb právnickým osobám ..	21
VII. Závěr	22

Příloha č. 1 - Srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2002 a 2003

Příloha č. 2 - Přehled aktiv a pasiv ČNB ke konci roku 2002 a 2003

Příloha č. 3 - Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2003

Příloha č. 4 - Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů

I. Úvod

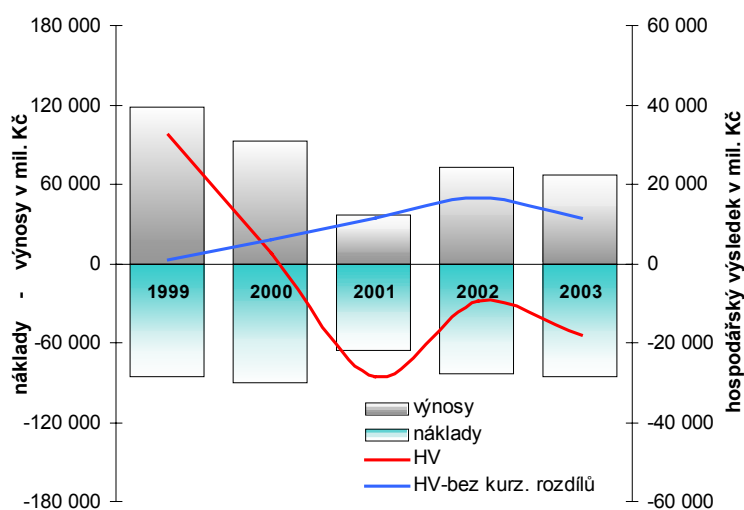
Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (v dalším textu Zprávy jen „zákon o ČNB“), ukládá České národní bance, aby do tří měsíců po skončení kalendářního roku předložila Poslanecké sněmovně k projednání roční zprávu o výsledku svého hospodaření. Předkládaná roční zpráva vychází z účetní závěrky za rok 2003 a rozboru výsledku hospodaření.

Správnost roční účetní závěrky byla v souladu se zákonem o ČNB ověřena auditorem - firmou PricewaterhouseCoopers Audit, s. r. o., který zároveň ověřil soulad této zprávy s účetní závěrkou.

Hlavním úkolem České národní banky je zajišťování cenové stability. Této prioritě je plně podřízeno provádění měnové politiky, bez ohledu na výši dosažených nákladů a výnosů. Hospodářský výsledek centrální banky proto i přes snahu o hospodárnost není a nemůže být indikátorem, který by vypovídal o skutečné kvalitě hospodaření.

Z hlediska dopadů do hospodaření ČNB byl rok 2003 do značné míry podobný roku 2002. ČNB prováděla měnovou politiku v rámci režimu cílování inflace (používaného od roku 1998), jež vedla v průběhu roku 2003 ke snižování základní úrokové sazby. V návaznosti na uvolnění měnové politiky byly vykázány nižší sterilizační náklady. V důsledku pohybu úrokových sazeb na zahraničních trzích poklesla ve srovnání s rokem 2002 výnosnost devizových rezerv. Podobně jako v předchozích letech došlo k významnému pohybu měnových kurzů, v jehož důsledku banka zaúčtovala kurzovou ztrátu, která byla hlavní příčinou vykázání záporného hospodářského výsledku, a to v objemu 18,2 mld. Kč.

Graf č. 1 - Vývoj hospodářského výsledku ČNB v letech 1999 - 2003

II. Náklady a výnosy

II. 1. Shrnutí – celkově

Hospodářský výsledek ČNB za rok 2003 skončil ztrátou ve výši 18 173 mil. Kč. Výnosy dosáhly úrovně 67 189 mil. Kč a náklady 85 362 mil. Kč. V průběhu roku 2003 nedošlo k zásadní změně struktury bilance ČNB. Rozhodující objem tvořila devizová aktiva, která na konci roku zaujímalá cca 90% podíl na celkové sumě aktiv ČNB. A právě posílení kurzu koruny ovlivnilo výsledek hospodaření ve formě kurzové ztráty. V důsledku situace na mezinárodních finančních trzích meziročně poklesly čisté výnosy ze správy devizových rezerv o 8 %.

Volnou likviditu bankovního sektoru stahovala ČNB z trhu repo operacemi. Průměrný objem sterilizace meziročně vzrostl o 22 %. Byl však doprovázen poklesem 2T repo sazby, takže se sterilizační náklady v roce 2003 absolutně snížily o 3,3 mld. Kč.

Objem potenciálních nákladů na konsolidaci bankovního sektoru byl již v minulosti pokryt opravnými položkami, rezervami a vydanou státní zárukou. Náklady realizované v této oblasti v roce 2003 vyplývají především z dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací konsolidačního programu, kterou ČNB uzavřela v minulosti s Českou finanční, s. r. o.

Záporné saldo nákladů a výnosů provozní oblasti meziročně vzrostlo o 18 mil. Kč. Celková výše nákladů a výnosů ovšem poklesla, neboť ČNB v roce 2002 uplatnila vůči Pozemním stavbám Zlín - group, a. s., v konkurzu, smluvní sankci, která měla vliv na celkové zvýšení provozních výnosů a nákladů ČNB (zvýšení nákladů souviselo s tvorbou opravné položky k pohledávce z důvodu nezaplacení sankčního penále).

Přehled o dosažených nákladech a výnosech v roce 2003 v členění podle jednotlivých oblastí hospodaření podává tabulka č. 1 (srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2002 a 2003 je uvedeno v příloze č. 1).

Tabulka č. 1 - Náklady a výnosy ČNB v roce 2003

	údaje uvedeny v mil. Kč		
	náklady	výnosy	saldo
oblast měnová	82 906	67 067	- 15 839
provádění měnové politiky	12 132	2	- 12 130
správa devizových rezerv	23 995	48 966	24 971
kurzové rozdíly	46 206	16 440	- 29 766
nestandardní operace	284	1 040	756
klientské operace	289	619	330
oblast emise a správy oběživa	286	23	- 263
oblast provozní	2 170	99	- 2 071
Celkem	85 362	67 189	- 18 173

II. 2. Oblast měnová

Z hlediska hospodářského výsledku ČNB se jedná o oblast, ve které jsou evidovány náklady a výnosy vyplývající z realizace měnové politiky, správy devizových rezerv, konsolidace bankovního sektoru a vztahu ke státnímu rozpočtu. Z hlediska účelu použití se oblast měnová člení do pěti samostatných celků.

údaje uvedeny v mil. Kč

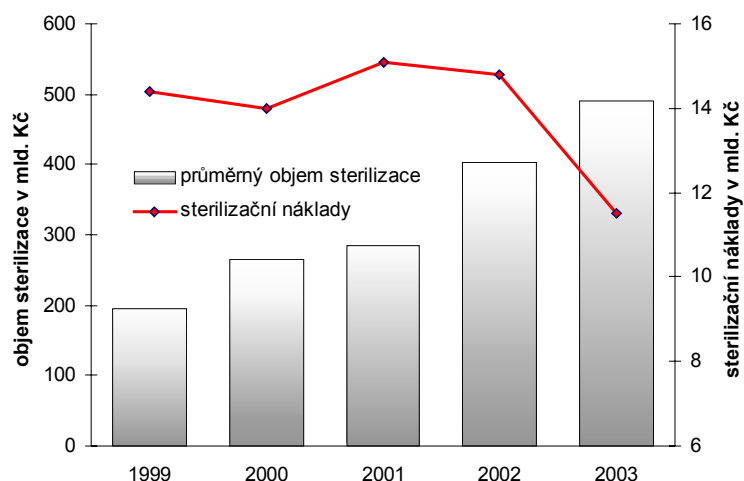
rok	náklady	výnosy	saldo
2002	79 912	72 849	-7 063
2003	82 906	67 067	-15 839

II. 2. 1. Provádění měnové politiky

V oblasti provádění měnové politiky realizovala ČNB v souhrnu záporné saldo hospodaření ve výši 12 130 mil. Kč.

V hodnoceném období využívala ČNB shodné měnověpolitické nástroje jako v předchozích letech. Hlavním nástrojem byly repo operace, jejichž prostřednictvím ČNB sterilizovala volnou likviditu obchodních bank. V průměru bylo v roce 2003 touto formou sterilizováno 490 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst cca 22 % (porovnání objemu sterilizace a realizovaných nákladů z titulu repo operací zobrazuje graf č. 2). V návaznosti na očekávaný vývoj ekonomiky ČNB snížila základní úrokové sazby celkově o 0,75 procentního bodu. Poslední změna byla provedena s platností k 1. srpnu 2003. Limitní dvoutýdenní repo sazba dosáhla hodnoty 2,00 % p. a., diskontní sazba 1,00 % p. a. a lombardní sazba 3,00 % p. a. Povinné minimální rezervy z primárních vkladů byly ponechány beze změny, tj. ve výši 2 %.

Graf č. 2 - Porovnání objemu sterilizace a sterilizačních nákladů ČNB

Vedle repo operací umožnila ČNB bankám uložit přebytečnou likviditu do druhého dne na účet u centrální banky, a to za diskontní sazbu. Tento nástroj (depozitní facilitata) byl ze strany bank využíván pouze v omezené míře.

V souladu s pravidly Evropské centrální banky ČNB úročí povinné minimální rezervy bank. Výše úročení se rovná aktuální sazbě pro dvoutýdenní repo operace ČNB.

Z hlediska dopadu do hospodaření se jedná o operaci, která za rok 2003 zatížila hospodářský výsledek ČNB náklady ve výši 0,7 mld. Kč.

II. 2. 2. Správa devizových rezerv

V této oblasti jsou zahrnuty výnosy a náklady ze správy devizových aktiv a pasiv ČNB. Pro celkovou výši dosažených výnosů je určující objem devizových aktiv, vývoj úrokových sazeb na trzích a devizových kurzů rezervních měn.

Vývoj devizových rezerv ČNB nebyl v průběhu roku 2003 ovlivňován devizovými intervencemi. Na změně jejich výše se podílely pouze kapitálové a úrokové výnosy a kurzové rozdíly. V průběhu roku byla výše devizových rezerv dále ovlivněna jednorázovými úhradami závazků vlády ČR, jež souvisely s rozhodnutím mezinárodní arbitráže ve sporu mezi CME a ČR (10,7 mld. Kč) a s předčasným splacením zahraničního úvěru ve výši 3,8 mld. Kč poskytnutého vládě ČR Světovou bankou a japonskou Eximbank v počátečních letech transformace. Oproti počátku roku 2003 se devizové rezervy v korunovém vyjádření snížily vlivem oslabování dolaru o 23,1 mld. Kč. V eurovém vyjádření se hodnota devizových rezerv ČNB oproti počátku roku snížila o 1,3 mld. EUR (resp. v dolarovém vyjádření zvýšila o 3,3 mld. USD). Jejich celková výše tak dosáhla na konci roku 21,3 mld. EUR (tj. 27,0 mld. USD).

Celkový objem čistých výnosů ze správy devizových rezerv činil 24 971 mil. Kč, což je oproti roku 2002 pokles o cca 8 %. Výsledky dosažené při správě devizových rezerv zohledňují především vývoj úrokových sazeb v eurozóně a v USA. V důsledku jejich pohybu došlo ke snížení celkové výnosnosti devizových aktiv ČNB. Za rok 2003 byl dosažen vážený průměrný výnos spravovaných portfolií ve výši 2,86 % p. a., tj. oproti roku 2002 snížení o 1,47 procentního bodu.

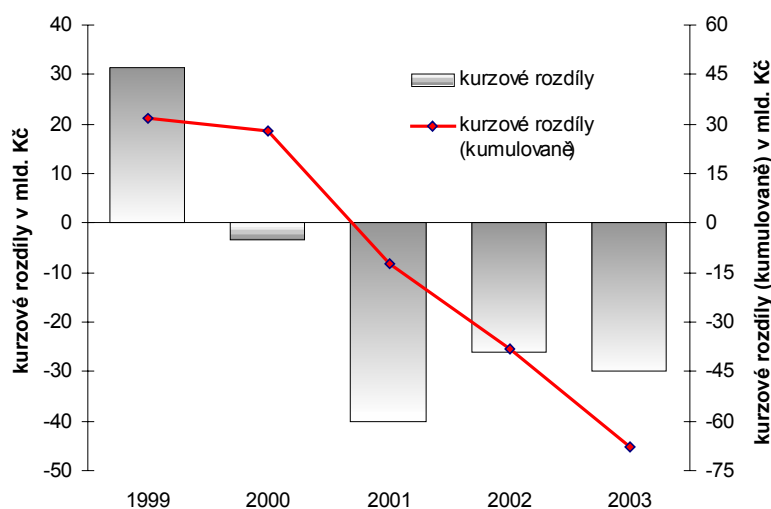
II. 2. 3. Kurzové rozdíly

Obdobně jako v předchozích letech byla i v roce 2003 volatilita kurzů rezervních měn vůči koruně vysoká. V první polovině roku kurz koruny vůči euru osciloval okolo hodnoty dosažené na konci roku 2002. Od druhé červencové dekády kurz oslabil a do konce roku 2003 již hodnoty z počátku roku nedosáhl. Meziročně tak kurz koruny vůči euru oslabil o 2,5 %. Vůči dolaru koruna meziročně posílila o 14,9 %, tj. absolutně o 4,5 Kč. V průběhu roku (s výjimkou několika lednových dnů) koruna vůči dolaru nikdy neoslabila pod úroveň z konce roku 2002.

Pro výši dosažených kurzových rozdílů je v bilanci ČNB rozhodující objem devizových aktiv a pasiv a dále pak hodnota kurzu na konci předchozího roku ke kurzu platnému na konci účetního období, tedy k 31. prosinci příslušného roku. Vzhledem k pohybu devizových kurzů a objemu devizových aktiv a pasiv ČNB byla na konci roku 2003 zaúčtována celková kurzová ztráta ve výši 29 766 mil. Kč. Z hlediska měnové alokace měla na dosaženou kurzovou ztrátu vliv především dolarová aktiva. Kurzová ztráta realizovaná u dolarových aktiv byla z jedné třetiny kompenzována kurzovými výnosy u aktiv denominovaných v euru.

Graf č. 3 - Vývoj kurzových rozdílů v letech 1999 - 2003

II. 2. 4. Nestandardní operace

Nestandardní operace zahrnují především náklady a výnosy, které ČNB vynaložila na program konsolidace bankovního sektoru, včetně tvorby (rozpuštění) rezerv a opravných položek. K 31. prosinci 2003 bylo v této oblasti dosaženo kladné saldo nákladů a výnosů v celkové výši 756 mil. Kč.

V souladu s dohodou o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací konsolidačního programu uhradila ČNB za období 2003 České finanční, s. r. o., náklady ve výši 172 mil. Kč. Dále byla na základě předběžného vyčíslení nerealizovaných ztrát z převzatých aktiv rozpuštěna část rezervy vytvořené na ztráty České finanční, s. r. o. Pokud jde o účelové úvěry, které byly poskytnuty České finanční, s. r. o., zaúčtovala ČNB přijaté úroky v celkovém objemu 140 mil. Kč.

Vláda České republiky poskytla v roce 1997 Státní záruku ČNB na pohledávky, vystavené záruky a převzatá aktiva vzniklá v souvislosti s konsolidací a stabilizací bankovního sektoru v celkové výši 22,5 mld. Kč. Záruka se vztahuje na konsolidační program jako celek a nikoliv na ztráty z jednotlivých aktiv. Její výše ovšem nepokrývá celkové náklady na konsolidační program. ČNB proto v minulosti vytvořila opravné položky a rezervy do úhrnné výše potencionálních nákladů. Objem opravných položek se v roce 2003 částečně snížil. V důsledku splátek dluhů bank v likvidaci došlo totiž k poklesu objemu pohledávek, ke kterým jsou opravné položky vytvořeny. Na základě částečného rozvrhového uspokojení ČNB v konkurzním řízení AB Banky, a. s., v likvidaci, bylo rovněž možno snížit část rezervy vytvořené na krytí případných rizik.

V návaznosti na prodej IPB, a. s., uzavřela ČNB Smlouvu a slib odškodnění, ve které se neodvolatelně a bezpodmínečně zavázala uhradit ČSOB, a. s., určité škody související s převzetím IPB, a. s. V návaznosti na to vydala Vláda České republiky Státní záruku, ve které se zaručila ČNB uhradit některé ze ztrát, které ČNB vzniknou v důsledku Smlouvy a slibu odškodnění. Státní záruka pokrývá pouze ty škody, které mohou ČNB vzniknout v důsledku odškodnění ČSOB, a. s., za ztráty (škody) vyplývající z neevidovaných závazků IPB, a. s., převzatých ČSOB, a. s.

ČSOB, a. s., pravidelně uvádí a vyčísluje jednotlivé případy, které podle jejího názoru potenciálně pokrývá Smlouva a slib odškodnění a mohly by vést k možnému plnění

ze strany ČNB. V současnosti nelze přesně stanovit konečný objem plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění ani objem plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, který nebude pokryt Státní zárukou. Dne 6. listopadu 2002 obdržela ČNB jednostranné závazné prohlášení ČSOB, a. s., podle kterého budou veškeré nároky na peněžité plnění ČNB vůči ČSOB, a. s., na základě Smlouvy a slibu odškodnění ze strany ČSOB, a. s., uplatněny do 31. prosince 2016 a celková částka odškodnění nepřekročí 160 mld. Kč. V návaznosti na toto prohlášení očekává ČNB maximální možné plnění ze Státní záruky ve stejném rozsahu. ČNB nevytvořila prozatím rezervu na případná plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, protože případy plnění ze Smlouvy a slibu odškodnění, které by nebyly kryty Státní zárukou dosud nenastaly a ČNB v současné době nemůže spolehlivě stanovit konečný objem případných plnění ČSOB, a. s., ze soudních sporů nebo škod, které ČSOB, a. s., utrpí, na něž se Státní záruka nevztahuje, a tudíž by mohly být nákladem ČNB.

V červnu 2000 vydala ČNB neodvolatelnou záruku pro věřitele IPB, a. s., za závazky vyplývající z přijatých vkladů a vydaných dluhopisů, včetně příslušných úroků evidovaných v účetnictví IPB, a. s., ke dni 16. června 2000. Výše záruky byla aktualizována ke konci roku 2003 a byla stanovena na částku 3,7 mld. Kč.

Z titulu poskytnutého redistribučního úvěru přijala ČNB výnosové úroky v celkové výši 239 mil. Kč. V minulosti byly redistribuční úvěry poskytnuty na trvale se obracející zásoby a krytí vládních integračních akcí a komplexní bytovou výstavbu. Úvěry jsou od roku 2001 poskytovány České konsolidační agentuře jako nástupkyni Konsolidační banky, s. p. ú.

V souladu se smlouvou o poskytování záloh na odměnu likvidátora Agrobanky Praha, a. s., v likvidaci, vyplatila ČNB v roce 2003 zálohy v celkové výši 10 mil. Kč. Na vyplacené zálohy byla současně vytvořena 100% opravná položka.

II. 2. 5. Klientské operace

Oblast zahrnuje náklady a výnosy, které ČNB realizuje při operacích se svými klienty (zejména Ministerstvem financí ČR a Fondem národního majetku) a při poskytování služeb v rámci mezibankovního platebního styku a evidence a vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy. K 31. prosinci 2003 bylo dosaženo kladné saldo nákladů a výnosů ve výši 330 mil. Kč.

Stejně jako v roce předchozím byl i v roce 2003 dosažen kladný výsledek hospodaření. Meziročně však došlo k jeho výraznému snížení. Důvodem je skutečnost, že ČNB zaúčtovala v roce 2002 v návaznosti na dohodu o konverzi privatizačních příjmů, uzavřenou s vládou ČR, jednorázové výnosy ve výši 6,8 mld. Kč (konkrétně se jednalo o konverzi příjmů z prodeje podniku Transgas, a. s., a splátky ruského dluhu). Výsledek hospodaření za rok 2003 tedy ovlivnily pouze náklady a výnosy ze standardních operací bez účasti mimořádných vlivů. Na straně výnosů se na dosaženém výsledku podílely především přijaté poplatky z mezibankovního zúčtování, služeb souvisejících s evidencí a vypořádáním obchodů s krátkodobými dluhopisy, dále pak poplatky ze zahraničního platebního styku, poplatky za vedení účtů státní pokladny a výnosy z rezervní tranše MMF (podíl na hospodaření). Náklady byly realizovány především z titulu závazků ČNB vůči státnímu rozpočtu a Fondu národního majetku. Jejich celková výše nedosáhla úrovně předešlého roku, což bylo ovlivněno poklesem úrokových sazeb a objemem finančních prostředků na účtech státní pokladny a Fondu národního majetku.

II. 3. Oblast emise a správy oběživa

Náklady této oblasti jsou dány zejména rozsahem potřeb dodávek nových bankovek od Státní tiskárny cenin Praha a mincí od Bižuterie Česká Mincovna, a. s. Množství vyrobených a dodaných bankovek a mincí odpovídalo smlouvám, které má ČNB uzavřeny s výše uvedenými dodavateli.

údaje uvedeny v mil. Kč

rok	náklady	výnosy	saldo
2002	371	19	-352
2003	286	23	-263

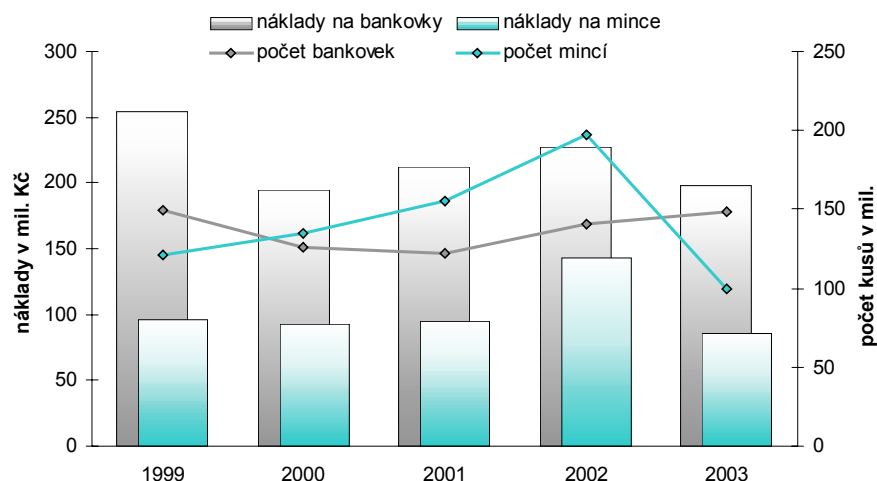
Oproti roku 2002 poklesly celkové náklady realizované v oblasti emise a správy oběživa o 85 mil. Kč. Důvodem byl především nižší počet nakupovaných mincí, neboť některé nominální hodnoty vykazovaly dostatečný objem zásob, takže nebylo nutné zadávat jejich výrobu v rozsahu předchozího roku. Dalším faktorem bylo pak rozhodnutí o ukončení platnosti drobných mincí.

Na nákup bankovek vynaložila ČNB 198 mil. Kč s tím, že vyrobeno a dodáno bylo celkem 148 mil. kusů bankovek. Mince (z obecného kovu, pamětní stříbrné mince a mince zlaté) byly raženy v počtu 100 mil. kusů s celkovými náklady ve výši 86 mil. Kč. Součástí těchto nákladů jsou i náklady, které ČNB realizovala v souvislosti s přípravou a ochranou nových platidel.

Ke dni 31. října 2003 ukončila ČNB platnost drobných mincí nominálních hodnot Kč 0,10 a Kč 0,20. Na jejich stažení a následnou likvidaci, včetně úhrady nákladů vzniklých dodavateli v souvislosti s předčasným ukončením jejich výroby, vynaložila ČNB v roce 2003 cca 2 mil. Kč. Stahování neplatných mincí z oběhu je realizováno i v roce 2004. Vzhledem k objemu, který byl doposud stažen, lze předpokládat, že celkový objem nákladů se již výrazněji nezvýší. Dále je nutné si uvědomit, že náklady budou ještě kompenzovány o výnosy získané z prodeje slitiny z roztavených mincí.

Výnosy dosažené v oblasti emise a správy oběživa činily 23 mil. Kč a souvisely především s prodejem numismatického materiálu.

Graf č. 4 - Vývoj nákladů ČNB na nákup českých peněz v letech 1999 – 2003

II. 4. Oblast provozní

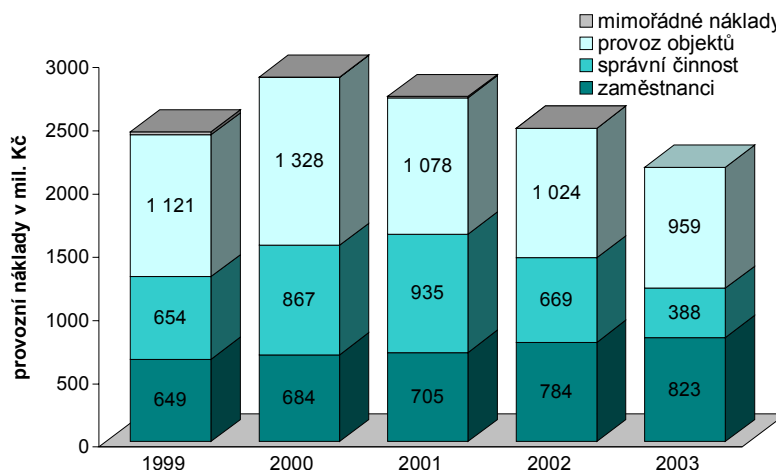
Hospodaření ČNB v oblasti provozní skončilo v roce 2003 celkovým záporným saldem ve výši 2 071 mil. Kč.

rok	náklady	výnosy	saldo
2002	2 477	424	-2 053
2003	2 170	99	-2 071

Provozní náklady meziročně poklesly o 307 mil. Kč, zároveň se však snížily i provozní výnosy, a to o 325 mil. Kč. Tím se záporné saldo zvýšilo o 0,9 %. Uvedený posun souvisel s tím, že v roce 2003 již nebyly provozní náklady a výnosy tolik ovlivněny vyměřenými a nesplacenými sankcemi na provedenou rekonstrukci objektů ústředí ČNB jako v roce předchozím. Z celkových nákladů ČNB představovaly provozní náklady 2,5 %, dosažené výnosy pak z celkových výnosů banky tvořily 0,2 %.

Provozní náklady a výnosy byly podle účelovosti vynaložených prostředků sledovány ve čtyřech základních skupinách. Vývoj celkového objemu provozních nákladů, včetně jejich vnitřní struktury, v letech 1999 až 2003 je uveden v následujícím grafu.

Graf č. 5 - Porovnání provozních nákladů v letech 1999 - 2003

II. 4. 1. Zaměstnanci

Náklady na zaměstnance, které zahrnují mzdové náklady, zákonné odvody pojistného, náklady na vzdělávání a sociální náklady v oblasti zdravotní péče a stravování, dosáhly v roce 2003 objemu 823 mil. Kč a oproti předchozímu roku vzrostly o 5,0 %.

Na mzdách a odstupném při skončení pracovního poměru bylo zaměstnancům ČNB a dále v rámci dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce externím zaměstnancům vyplaceno 581 mil. Kč, tj. o 4,5 % více než v roce 2002. Průměrná měsíční nominální mzda v přepočtu na plně zaměstnané osoby dosáhla výše 32 786 Kč. Meziroční nárůst průměrné mzdy činil 4,7 %.

Členům bankovní rady byly v roce 2003 vyplaceny mzdy v tomto objemu:

	hrubá mzda	čistá mzda
Guvernér	3 590 670 Kč	2 203 238 Kč
Viceguvernéři (2)	5 781 379 Kč	3 550 921 Kč
Ostatní členové BR (4)	9 567 449 Kč	5 952 264 Kč

Odvody zákonného pojistného (tj. pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání) a sankčního odvodu za nesplnění povinného podílu osob se změněnou pracovní schopností na celkovém počtu zaměstnanců dosáhly částky 206 mil. Kč. Zbývající část sociálních nákladů ve výši 5 mil. Kč byla čerpána na pojištění léčebných výloh při zahraničních cestách, na odškodnění pracovních úrazů, na preventivní prohlídky zaměstnanců poboček ČNB a na úhradu příspěvku na stravování.

Na vzdělávání zaměstnanců bylo vynaloženo 31 mil. Kč (o 4 mil. Kč více než v roce 2002). Prostředky byly vynaloženy na kurzy a semináře pořádané v zahraničních centrálních bankách a v jiných zahraničních finančních institucích, na pracovní stáže v Evropské centrální bance, na jazykovou výuku, kurzy výpočetní techniky pro specialisty i uživatele, na vysoce odborné a specializované bankovní a ekonomické kurzy a další vzdělávací programy. Nárůst nákladů na vzdělávání zaměstnanců souvisel s problematikou vstupu do EU.

II. 4. 2. Správní činnost

Náklady a výnosy realizované ve správní činnosti mají převážně režijní charakter a představují zejména daně, pojistné, pokuty a penále. Kromě výše uvedených nákladů se do správní činnosti promítají i náklady, které se vztahují ke konkrétní činnosti jednotlivých organizačních útvarů ústředí a poboček České národní banky a nově i útvaru finančního arbitra. Jedná se např. o náklady za nakupované služby, telekomunikační poplatky, výkony spojů, cestovné, spotřebu tiskopisů, kancelářských potřeb, propagaci a reprezentaci.

Uvedené náklady v roce 2003 dosáhly částky 388 mil. Kč a proti předchozímu roku klesly o 281 mil. Kč (v roce 2002 se do správní činnosti promítly nestandardně vysoké jednorázové náklady, které souvisely s vytvořením opravné položky ve výši 290 mil. Kč na neuhrazené penále za nedodržení smluvních vztahů - jednalo se o penále vyměřené koordinujícímu hlavnímu dodavateli rekonstrukčních prací, tj. Pozemním stavbám Zlín - group, a. s., v konkurzu, přičemž v roce 2003 náklady tohoto druhu činily již pouze 9 mil. Kč). Další změna oproti předchozímu roku pak souvisela s přijetím zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, podle kterého je ČNB povinna v odůvodněném rozsahu poskytovat na své náklady administrativní zajištění výkonu činnosti arbitra, včetně úhrady výdajů spojených s činnostmi osob pověřených podle tohoto zákona (včetně platu a dalších stanovených požitků arbitra a jeho zástupce). Tyto nově vygenerované náklady zatížily ČNB celkovou částkou 6,1 mil. Kč. Ostatní náklady zahrnované do této oblasti zůstaly zhruba na úrovni předchozího roku.

Výnosy ve výši 47 mil. Kč tvořily zejména tržby ze závodní jídelny a kantýn, přijaté pokuty a penále a tržby za služby. Oproti roku 2002 výnosy klesly o 291 mil. Kč, neboť se snížila částka za pokuty a penále vyměřené za nedodržení smluvních vztahů při investičních akcích souvisejících s rekonstrukcí objektů ČNB.

II. 4. 3. Provoz objektů a zařízení

Náklady na provoz objektů a zařízení zahrnují zejména odpisy, opravy a údržbu majetku, spotřebu paliv a energie, nájemné, spotřebu materiálu na údržbu a obalového materiálu na bankovky a mince.

Uvedené náklady dosáhly částky 959 mil. Kč, přičemž 700 mil. Kč z tohoto objemu tvořily odpisy. Celková výše nákladů na provoz objektů a zařízení se proti roku 2002 snížila o 65 mil. Kč. K poklesu došlo především z titulu menšího rozsahu prodeje bytových jednotek (náklady spojené s privatizací bytového fondu oproti roku 2002 poklesly o 53 mil. Kč) a vlivem nižších odpisů (o 8 mil. Kč). Mírně poklesla i spotřeba energie. Náklady na opravy a údržbu naproti tomu částečně vzrostly, neboť u majetku pořízeného při rekonstrukci postupně končila záruční doba.

Dosažené výnosy činily 52 mil. Kč a tvořily je tržby z prodeje hmotného investičního majetku, přijaté nájemné a aktivace materiálu. Oproti roku 2002 výnosy poklesly zhruba o 40 %. Důvodem byl nižší objem odprodávaného majetku.

II. 4. 4. Mimořádné náklady a výnosy

Mimořádné náklady ani výnosy, stejně tak jako v roce předchozím, nebyly v roce 2003 zaznamenány.

Konzistentnost údajů roční zprávy o výsledku hospodaření ČNB s účetní závěrkou, resp. s rozpočtem ČNB

Přestože údaje obsažené v roční zprávě o výsledku hospodaření ČNB vycházejí z údajů prezentovaných v účetní závěrce, je struktura nákladů a výnosů používaná v tomto materiálu v porovnání se strukturou účetní závěrky v některých případech odlišná. Důvodem je skutečnost, že z hlediska hospodaření ČNB jsou jednotlivé položky nákladů a výnosů sledovány a hodnoceny podle účelu vynakládaných prostředků (což umožňuje snadnější orientaci z hlediska řízení jednotlivých činností), zatímco výkaz zisků a ztrát poskytuje přehled o dosažených nákladech a výnosech z pohledu druhového. Z uvedeného vyplývá, že uvnitř struktury obou materiálů jsou určité rozdíly, přičemž celková suma nákladů a výnosů ČNB je shodná. Obdobně je tomu i v části Aktiva a pasiva tohoto materiálu. Struktura popisované bilance je prezentována ve zjednodušené podobě a je proto odlišná od publikovaných bilancí ČNB a údajů roční účetní závěrky.

Vedle hospodářského výsledku vyhodnocuje Česká národní banka i plnění rozpočtu ČNB, který je zaměřen na podrobné sledování finančních výdajů v oblasti provozu a pořízení majetku. Tím má ČNB vytvořenou další informační základnu, kterou využívá ke svému vnitřnímu finančnímu řízení, tedy nejen pro sledování vývoje jednotlivých položek za celou banku, ale také podle jednotlivých organizačních útvarů ČNB. Výhodou této informační soustavy je také to, že umožňuje operativně sestavit potřebnou strukturu dat a reagovat tak na aktuální potřebu ČNB. Struktura a výše jednotlivých položek rozpočtu ČNB je proto odlišná od struktury účetních nákladů, které jsou zaměřeny spíše na vykazovací povinnost vůči externím subjektům. Do rozpočtu ČNB se nepromítají odpisy, opravné položky ani vlivy časového rozlišení. Součástí rozpočtu pak není ani DPH. Sazba DPH je totiž stanovena zákonem a její celková výše je pasivním odrazem reálných položek rozpočtu. Nezahrnutí výše uvedených položek do rozpočtu ČNB umožňuje sestavit srovnatelnou bázi dat a vytvářet tak časové řady, které jsou následně využívány při analýze vývoje výdajů ČNB.

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2003 podle souhrnných položek výdajů na provoz (tj. porovnání dosažené skutečnosti se stanoveným rozpočtem ČNB) je obsahem přílohy č. 3.

III.

Aktiva a pasiva

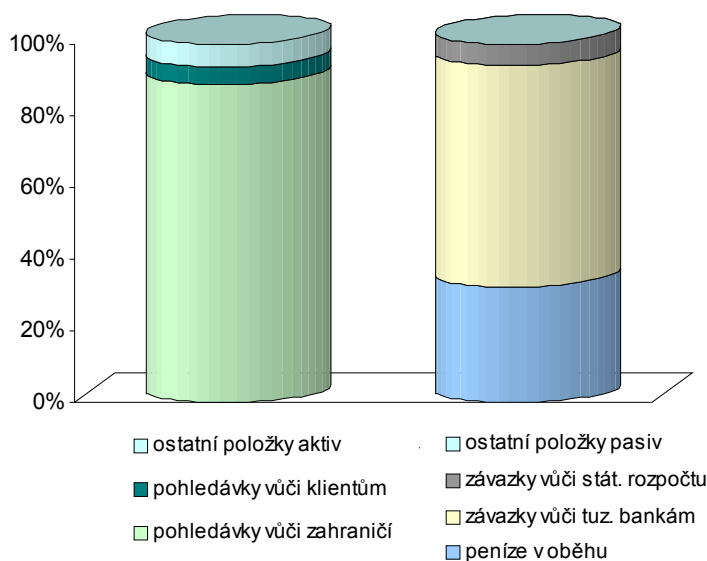
III. 1. Shrnutí – celkově

Ke konci roku 2003 činila celková výše bilanční sumy ČNB 762 mld. Kč, což je oproti roku 2002 pokles o 32 mld. Kč. Na straně aktiv se snížily především pohledávky vůči zahraničí. V pasivech poklesly zejména závazky vůči tuzemským bankám a vzrostla kumulovaná ztráta z hospodaření ČNB.

Podíl objemově největších položek na celkové bilanční sumě se od konce roku 2002 příliš nezměnil. Převažující objem pasiv tvořily závazky vůči tuzemským bankám a peníze v oběhu, které v souhrnu zaujímaly 94% podíl na celkové bilanční sumě. V aktivech tvořily 89% podíl pohledávky vůči zahraničí. Pokud jde o aktiva denominovaná v cizí měně, dosáhl jejich podíl na všech aktivech ČNB cca 90 %.

V příloze č. 2 je uveden přehled absolutních hodnot jednotlivých položek aktiv a pasiv ČNB ke konci roku 2002 a 2003.

Graf č. 6 - Struktura aktiv a pasiv ČNB k 31. prosinci 2003

III. 2. Popis věcného obsahu vybraných položek aktiv a pasiv

III. 2. 1. Aktiva

Pohledávky vůči zahraničí představují souhrn prostředků vložených do cizoměnových cenných papírů, prostředků uložených na termínovaných vkladech u bank v zahraničí a na nostro účtech u korespondenčních bank a valuty v držení ČNB. Pohledávky vůči zahraničí poklesly v porovnání s koncem roku 2002 absolutně o 30 mld. Kč, takže jejich výše dosáhla na konci roku 2003 hodnoty 677 mld. Kč. Korunovou hodnotu pohledávek vůči zahraničí ovlivnil především pohyb měnových kurzů, dále pak výnosy ze správy devizových rezerv a prodej devizových prostředků Ministerstvu financí ČR, které je společně s devizovými prostředky nakoupenými od Fondu národního majetku použilo na splátky dluhové služby. Vedle celkové změny objemu zahraničních pohledávek se částečně změnila i výše podílu jednotlivých druhů cizoměnových aktiv.

Stěžejní položkou byly i nadále cenné papíry (dluhopisy), které zaujímaly 89 % celkového objemu. Zbývající část pak tvořily termínované vklady, zásoby valut na pokladnách a jiná objemově méně významná aktiva. Celkový stav devizových rezerv ČNB na konci roku 2003 činil 21,3 mld. EUR, resp. 27,0 mld. USD.

Pohledávky vůči klientům vykazují stav úvěrů poskytnutých klientům s výjimkou bank, včetně úvěrů převzatých od bank v důsledku konsolidace bankovního sektoru a úvěrů bývalým bankám. Pohledávky vůči klientům meziročně poklesly o cca 2 mld. Kč, takže jejich výše dosáhla na konci roku 2003 hodnotu 37 mld. Kč. Pokles ovlivnil zejména nižší stav úvěrů poskytnutých České finanční, s. r. o., a České konsolidační agentuře. Z celkového objemu pohledávek vůči klientům připadalo cca 60 % na ztrátové úvěry z konsolidace bankovního sektoru. Zbývající objem pak tvořily úvěry, které ČNB poskytla České finanční, s. r. o., a v minulosti Konsolidační bance, s. p. ú., (dnes Česká konsolidační agentura). Celkový objem pohledávek vůči klientům byl z 24 % pokryt opravnými položkami, zbývající část kryjí vytvořené rezervy a záruka vydaná vládou ČR.

Z ostatních položek aktiv dominují především pohledávky vůči MMF (jedná se o členský vklad a finanční prostředky uložené u MMF nad úroveň stanovenou pro členský podíl – rezervní tranše), hmotný a nehmotný majetek ČNB, zálohy poskytnuté na řešení problematiky IPB, a. s. a AB Banky, a. s., v likvidaci. V porovnání s koncem roku 2002 vzrostly ostatní položky aktiv pouze minimálně, takže jejich celková výše dosáhla na konci roku 2003 hodnoty 47 mld. Kč. Ostatní položky aktiv zaujímaly 6% podíl na celkové sumě aktiv ČNB. Objemově nejvýznamnější položkou ostatních aktiv byl členský podíl a rezervní tranše ČNB v MMF (32 mld. Kč) a hmotný a nehmotný majetek ČNB (7 mld. Kč).

III. 2. 2. Pasiva

Závazky vůči tuzemským bankám zahrnují závazky ČNB z titulu repo operací, povinných minimálních rezerv bank a ostatních vkladů tuzemských bank. Jejich celkový objem dosáhl na konci roku 2003 výše 470 mld. Kč, což představuje 62% podíl na celkovém objemu pasiv ČNB. Meziročně závazky vůči tuzemským bankám poklesly o 18 mld. Kč. Celková výše závazků z repo operací evidovaná k 31. prosinci 2003 byla totiž o cca 16 mld. Kč nižší než na konci roku 2002, a to i přesto, že v průměru za rok 2003 byl sterilizován vyšší objem než v roce předchozím. Z hlediska vnitřní struktury závazků vůči tuzemským bankám připadalo na repo operace 440 mld. Kč, na povinné minimální rezervy bank 21 mld. Kč a ostatní závazky pak 9 mld. Kč.

Peníze v oběhu představují závazek emisní banky z titulu vydaných bankovek a mincí, které se nacházejí v pokladnách bank a u nebankovní veřejnosti. V porovnání s koncem roku 2002 tato bilanční položka vzrostla o 23 mld. Kč, takže na konci roku 2003 evidovala ČNB peníze v oběhu v celkové výši 247 mld. Kč. Z hlediska relativního podílu představovaly peníze v oběhu 33% podíl na celkovém objemu pasiv ČNB.

Závazky vůči státu zahrnují dlouhodobé a účelově vázané prostředky státu (státní finanční aktiva a vklady státních fondů). V této bilanční položce se rovněž vykazují vklady přijaté od EU k financování vybraných projektů. Celkový objem výše zmíněných finančních prostředků dosáhl na konci roku 2003 hodnoty 46 mld. Kč (6 % celkového objemu pasiv ČNB). Meziroční pokles celkového objemu dosáhl 4 mld. Kč. Snížila se především termínovaná státní finanční aktiva (celkem o 5 mld. Kč) a souhrnný účet běžného hospodaření státní pokladny (pokles o 1 mld. Kč). Naopak vzrostly finanční prostředky Národního fondu Evropské unie (celkem o 2 mld. Kč). Meziroční změna

objemu státních fondů byla minimální. Objemově nejvýznamnější položkou závazků vůči státu byly státní fondy (23 mld. Kč), souhrnný účet běžného hospodaření státní pokladny (17 mld. Kč) a Národní fond Evropské unie (5 mld. Kč).

V ostatních položkách pasiv jsou obsaženy vklady klientů, závazky vůči MMF, závazky vůči zahraničí, rezervy, základní kapitál, fondy banky, ztráta z hospodaření ČNB a ostatní pasiva. Objemově nejvýznamnějšími položkami byla ztráta z hospodaření ČNB z předchozích let a ztráta z hospodaření za rok 2003 (v souhrnu 72 mld. Kč), dále pak vklady klientů (jedná se především o vklady mimorozpočtových prostředků a vklady ostatních klientů ČNB s výjimkou státu a bank) ve výši 29 mld. Kč, závazky vůči MMF ve výši 20 mld. Kč a rezervy, fondy a základní kapitál ČNB v souhrnu 15 mld. Kč.

III. 3. Výdaje na pořízení majetku

V roce 2003 bylo na pořízení majetku čerpáno 288 mil. Kč, tj. o cca 13 % více než v roce 2002. Toto zvýšení bylo způsobeno zejména vyššími výdaji na pořízení hmotného majetku při současném snížení výdajů na materiál na sklad a na nehmotný majetek. Zvýšení výdajů na hmotný majetek představovalo oproti roku 2002 nárůst o cca 77 %, přičemž se jednalo zejména o výdaje na pořízení techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí, dále o výdaje na pořízení výpočetní techniky (HW) a zabezpečovacího zařízení. Snížení výdajů oproti roku 2002 na pořízení materiálu na sklad pak činilo cca 26 % (týkalo se všech oblastí mimo oblast náhradních dílů) a snížení výdajů na nehmotný majetek pak dosáhlo cca 66 % (týkalo se zejména oblasti programového vybavení).

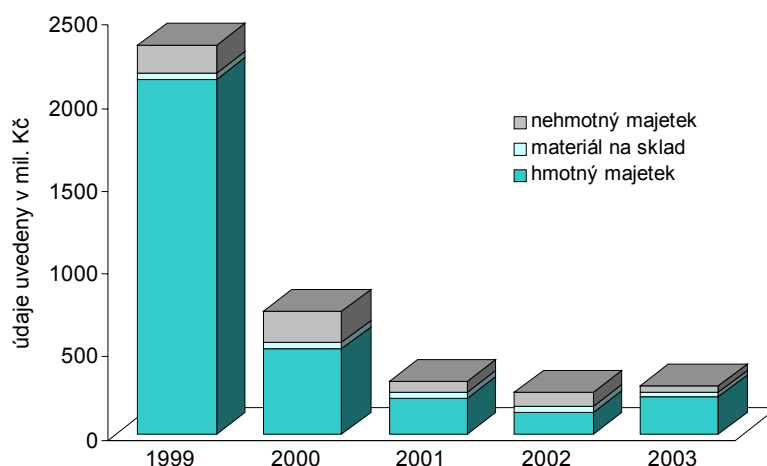
V následující tabulce a grafu jsou pro srovnání uvedeny realizované výdaje na pořízení majetku v letech 1999 až 2003.

Tabulka č. 2 – Výdaje na pořízení majetku v letech 1999 - 2003

údaje uvedeny v mil. Kč

rok	hmotný majetek	materiál na sklad	nehmotný majetek	celkem
1999	2 141	40	169	2 350
2000	516	43	186	745
2001	216	37	70	323
2002	130	39	85	254
2003	230	29	29	288

Graf č. 7 – Výdaje na pořízení majetku v letech 1999 - 2003

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2003 (tj. porovnání dosažené skutečnosti se stanoveným rozpočtem ČNB) je obsahem přílohy č. 3.

III. 3. 1. Výdaje na pořízení hmotného majetku

Na pořízení hmotného majetku bylo v roce 2003 čerpáno 230 mil. Kč.

Objemově nejrozsáhlejší oblastí výdajů na pořízení hmotného majetku byla výpočetní technika - HW, na níž bylo profinancováno 110 mil. Kč. Z těchto prostředků se čerpalo především 39 mil. Kč na servery a 31 mil. Kč na komunikační zařízení. Dále bylo vynaloženo 13 mil. Kč na obnovu osobních počítačů, 10 mil. Kč na HW pro projekty plánu rozvoje informačních systémů (jednalo se zejména o projekt na přechod na nový operační systém MS Windows 2000/XP), 5 mil. Kč na diskové subsystemy a 3 mil. Kč na pracovní stanice.

Druhou nejvýznamnější oblastí bylo pořízení techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí, na níž bylo vynaloženo 50 mil. Kč. Z toho bylo 40 mil. Kč čerpáno na zařízení pro zpracování bankovek a 8 mil. Kč na zařízení pro zpracování mincí.

Významné finanční prostředky, a to v objemu 33 mil. Kč, byly proinvestovány do oblasti zabezpečovacího zařízení. Tato částka byla v převážné míře využita na obnovu a rozvoj kamerových bezpečnostních systémů a mechanických a elektronických bezpečnostních systémů.

Do oblasti „Stavby, budovy a pozemky“ bylo vynaloženo 17 mil. Kč. Z uvedené částky byla jednak financována řada drobnějších stavebních akcí (např. stavební úpravy pro instalaci strojů na zpracování bankovek v budově ústředí na pobočce Brno, úprava výfukového potrubí od dieselaagregátu v ústředí ČNB, úprava podlahy v trezoru a prostoru před trezorem v pobočce Hradec Králové atd.) a dále příprava výstavby záložního pracoviště ČNB (studie, dokumentace k územnímu řízení, inženýrská činnost k vydání územního rozhodnutí).

Na dopravní prostředky byla čerpána částka 14 mil. Kč, přičemž bylo zakoupeno 19 osobních vozidel (zn. Citroën). Vozidla byla použita jako náhrada za vozidla vyřazovaná v rámci obnovy vozového parku ČNB (převážně zn. OPEL).

Dále byla nakoupena kancelářská technika za 2 mil. Kč, nábytek za 1 mil. Kč, komunikační technika za 1 mil. Kč a ostatní hmotný majetek za 1 mil. Kč.

III. 3. 2. Výdaje na pořízení materiálu na sklad

Výdaje na pořízení materiálu na sklad dosáhly v roce 2003 částky 29 mil. Kč. Z uvedeného objemu bylo vydáno 9 mil. Kč na nákup náhradních dílů, 7 mil. Kč na nákup obalového materiálu na bankovky a mince a 6 mil. Kč na nákup kancelářských potřeb. Dále byly prostředky využity na nákup ostatního provozního materiálu, tiskopisů, materiálu na údržbu a magnetických a optických médií.

III. 3. 3. Výdaje na pořízení nehmotného majetku

V roce 2003 byla na pořízení nehmotného majetku vynaložena částka 29 mil. Kč, a to na programové vybavení a ostatní nehmotný majetek.

Z částky na programové vybavení – software (SW) ve výši 28 mil. Kč bylo čerpáno na SW pro projekty plánu RIS 16 mil. Kč (jednalo se zejména o projekty sběru dat nebankovních subjektů, automatizace peněžního úseku, zavedení šifrování - WAN, rozšíření funkčnosti systému správy dokumentů, projekty 3. etapy systému trhu krátkodobých dluhopisů a 3. etapy systému bankovních obchodů Front Office) a na SW pro mimoprojektová řešení 12 mil. Kč (jednalo se zejména o pořízení bezpečnostního SW Check Point, pořízení nových verzí SW pro řízení sítě LAN a dalších používaných krabicových SW produktů, o nákup licencí operačních systémů pro nové servery a úpravu provozovaných informačních systémů statisticko-účetní databáze a vnitřního hospodaření ČNB).

Na pořízení ostatního nehmotného majetku bylo vynaloženo 0,5 mil. Kč (jednalo se o výukový program pro pokladníky nebankových směnářských subjektů).

Pořizování majetku v ČNB

Proces pořizování majetku začíná v etapě sestavování návrhu rozpočtu a zásad finančního hospodaření ČNB na následující rozpočtové období přípravnou fází, ve které jednotlivé organizační útvary ČNB předkládají své požadavky na zařazení jednotlivých akcí do rozpočtu. V požadavcích jsou specifikovány technické parametry a odhady nebo propočty předpokládaných finančních výdajů na jejich realizaci. Tyto požadavky jsou následně jak po stránce technické, tak i finanční, prověřovány a na základě získaných výsledků jsou pak ty akce, které byly shledány jako opodstatněné, zařazovány do rozpisu rozpočtu. Konkrétní postupy pro tuto fázi jsou stanoveny vnitřními předpisy banky. Předpisová základna je podle potřeby novelizována vždy tak, aby byla v souladu s obecně platnou legislativou a vyhovovala potřebám banky. Poslední novelizace předpisové základny proběhla v roce 2002 a jejím cílem bylo zejména zpřesnění jednotlivých postupů, které by mimo jiné měly vést k zefektivnění vnitřního hospodaření ČNB.

Dalším krokem v procesu pořizování majetku, který následuje po zařazení příslušné akce do rozpisu rozpočtu, je výběr obchodního partnera. Pravidla pro výběr i vlastní způsob výběru jsou opět stanoveny vnitřním předpisem banky. Vzhledem k objemu finančních prostředků vynakládaných na jednotlivé akce byly v roce 2003 výběry obchodních partnerů prováděny převážně formou výběrových řízení. Při výběru je kladen důraz zejména na to, aby z nabídek, které splní předepsané technické a provozní požadavky, byla vybrána nabídka pro ČNB celkově nejvýhodnější, a to při dodržení principu maximální hospodárnosti. Pro zvýšení důvěryhodnosti procesu výběru obchodních partnerů je do podmínek všech výběrových řízení zapracována i část pojednávající o způsobu podávání a vyřizování případných stížností na postup ČNB při výběru obchodního partnera.

Na výběr obchodních partnerů pak navazuje fáze uzavírání smluvních vztahů, která je opět upravena vnitřními předpisy banky. V těchto předpisech jsou stanoveny konkrétní postupy při přípravě, projednávání a uzavírání smluv, dále pak při evidenci smluv a kontrole jejich plnění a odpovědnosti jednotlivých útvarů ČNB.

V prosinci 2003 byl přijat zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. Tento zákon, který nabývá účinnost od 1. května 2004, se bude vztahovat i na ČNB. Jeho přijetí bude mít významný dopad do činností banky v oblasti provozu a pořizování majetku. V současné době probíhají intenzivní jednání o promítnutí povinností vyplývajících ze zákona do podmínek ČNB, včetně prací na přípravě samostatného vnitřního předpisu ČNB, který bude v plném souladu s ustanoveními tohoto zákona.

III. 4. Stav rezerv, opravných položek a vlastního kapitálu

III. 4. 1. Stav rezerv a opravných položek

K 31. prosinci 2003 měla ČNB vytvořeno celkem 17 008 mil. Kč rezerv a opravných položek, přičemž 5 881 mil. Kč připadalo na rezervy a 11 127 mil. Kč na opravné položky. Oproti konci roku 2002 činil čistý úbytek rezerv 329 mil. Kč a čistý úbytek opravných položek 264 mil. Kč.

Změna objemu rezerv a opravných položek souvisela především s rozpuštěním části rezervy na konsolidaci bankovního sektoru z titulu předběžného vyčíslení nerealizovaných ztrát z převzatých aktiv, s rozpuštěním opravných položek vytvořených k aktivům bývalých bank z titulu realizace jednotlivých splátek a částečného rozvrhového uspokojení ČNB v průběhu konkurzního řízení První slezské banky, a. s. Změna objemu rezerv dále souvisela s rozpuštěním části rezervy na vydanou záruku České spořitelně, a. s., které bylo realizováno v návaznosti na částečné uspokojení ČNB v průběhu konkurzního řízení AB Banky, a. s., v likvidaci.

Tabulka č. 3 – Struktura rezerv a opravných položek

	údaje uvedeny v mil. Kč		
	31.12.02	31.12.03	nárůst/pokles
opravné položky:	11 391	11 127	-264
k nelikvidním úvěrům bank	14	14	0
ke klasifikovaným úvěrům	9 389	9 101	-288
k ostatním pohledávkám	1 988	2 012	24
rezervy	6 210	5 881	-329
celkem	17 601	17 008	-593

III. 4. 2. Stav vlastního kapitálu

K 31. prosinci 2003 evidovala ČNB v pasivech vlastní kapitál, jehož výše se proti roku 2002 změnila především vlivem ztráty z hospodaření za rok 2003 a čerpáním sociálního fondu.

Tabulka č. 4 – Stav vlastního kapitálu

	údaje uvedeny v mil. Kč		
název fondu	31.12.02	31.12.03	nárůst/pokles
statutární fond	1 400	1 400	0
všeobecný rezervní fond	7 773	7 773	0
ostatní rezervní fondy ze zisku	159	159	0
ostatní kapitálové fondy	218	175	-43
sociální fond	6	2	-4
mezisoučet	9 556	9 509	-47
ztráta z předchozích období	-44 531	-53 780 ^{*)}	-9 249
hospodářský výsledek	-9 468	-18 173	-8 705
celkem	-44 443	-62 444	-18 001

^{*)} ČNB vlastní akcie Banky pro mezinárodní platby, které byly do 30. března 2003 denominovány ve zlatých francích. Vzhledem k tomu, že kurz zlatého franku není kotován vůči jiné měně, nebyly akcie přeceňovány. Od 1. dubna 2003 jsou tyto akcie denominovány v SDR a ČNB k tomuto datu přecenila akcie aktuálním devizovým kurzem. Dopad tohoto přecenění ve výši 219 mil. Kč byl vykázán ve vlastním kapitálu a vedl tak ke snížení neuhrazené ztráty z předchozích období.

IV.

Rozdělení hospodářského výsledku

Na základě paragrafu 47 odst. 2 zákona o ČNB hradí Česká národní banka ze svých výnosů nezbytné náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

Česká národní banka vykázala za rok 2003 ztrátu v celkové výši 18 173 mil. Kč. Z tohoto důvodu nebylo možno provést ani dotaci všeobecnému rezervnímu fondu, ani odvod zisku do státního rozpočtu.

Pokud jde o přiděl sociálnímu fondu pro rozpočtový rok 2004, byla provedena dotace ve výši dohodnuté v kolektivní smlouvě na rok 2004, a to v objemu 34,5 mil. Kč. Vzhledem k dosažení záporného výsledku hospodaření ČNB za rok 2003 byla odsouhlasená částka dotace sociálnímu fondu v souladu se zásadami finančního hospodaření převedena ze zvláštního rezervního fondu.

Po započtení ztráty roku 2003 je v bilanci ČNB nadále evidována celková neuhrazená ztráta z předchozích období ve výši 71 953 mil. Kč, která bude uhrazena ze zisků dosažených v příštích letech v závislosti na řadě faktorů, jejichž vliv nelze v současné době s jistotou odhadnout. Bankovní rada ČNB sleduje tuto situaci tak, aby v případě nutnosti mohla podniknout kroky k jejímu vyřešení, které by byly v souladu s hlavním cílem ČNB.

V.

Odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu

S ohledem na dosažený výsledek hospodaření nemohla Česká národní banka za rok 2003 provést odvod volného zůstatku zisku do státního rozpočtu, neboť její hospodaření v tomto období skončilo se ztrátou.

VI.

Vedení účtů a poskytování bankovních služeb právníckým osobám

Zákon o ČNB v paragrafu 34 odst. 1 stanoví, že „Česká národní banka může, za podmínek obvyklých v bankovním sektoru, vést účty svých zaměstnanců a poskytovat jim další bankovní služby. Vést účty a poskytovat bankovní služby může i právníckým osobám. Seznam těchto právníckých osob zveřejňuje Česká národní banka v roční zprávě o výsledku hospodaření.“

Jmenovitý seznam právníckých osob (v oblasti jiných obchodů České národní banky) je uveden v příloze č. 4. V souladu s usnesením č. 415 z 43. schůze rozpočtového výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 28. února 2001 je v seznamu uvedeno vždy IČO, název právnícké osoby a její sídlo.

Seznam neobsahuje právnícké osoby, jimž ČNB vede účty podle § 27 zákona o ČNB (účty bank), podle § 30 zákona o ČNB (účty státní pokladny ve smyslu zákona o rozpočtových pravidlech) a účty nesplacených pohledávek, u kterých se nejedná o vedení účtů na základě smlouvy o účtu ani o poskytování standardních bankovních služeb.

VII. Závěr

Česká národní banka vykázala za rok 2003 ztrátu v celkové výši 18 173 mil. Kč, která vyplynula ze zhodnocování kurzu koruny. Bez vlivu kurzových rozdílů by byl hospodářský výsledek ČNB vykázán jako zisk ve výši 11 593 mil. Kč.

Hospodaření ČNB bylo pak kromě dopadu kurzových rozdílů významnou měrou ovlivněno výsledky dosaženými při správě devizových rezerv a realizaci měnověpolitických opatření.

Ve vnitřním hospodaření (oblast všeobecných provozních nákladů a oblast investic a zásob) postupovala Česká národní banka hospodárně, v návaznosti na stanovený rozpočet.

Celková výše provozních nákladů ČNB meziročně poklesla. Od roku 2000 se tak jedná již o třetí po sobě jdoucí pokles jejich celkové výše. Vedle postupného prohlubování procesu hospodárnosti byl tento trend ovlivněn i dozníváním činností a tedy snižováním nákladů vztahujících se k rekonstrukci budov ústředí ČNB. Z hlediska vnitřní struktury provozních nákladů je patrný trend postupně rostoucích nákladů na zaměstnance (mzdy, odvody pojistného a náklady na vzdělávání). Ke konci roku 2003 dosáhl jejich podíl na celkové výši provozních nákladů 38 %. Pokud jde o náklady na provoz objektů a náklady na správní činnost, jejich celková vykázaná výše se postupně snižovala.

Rozsah realizovaných výdajů na pořízení majetku, které souvisely s vlastním provozem, byl v roce 2003 o cca 13 % vyšší než v roce 2002. Toto zvýšení bylo způsobeno vyššími výdaji na pořízení hmotného majetku (zvláště techniky pro úschovu, manipulaci a zpracování hotovostí a výpočetní techniky - HW) při současném snížení výdajů na pořízení materiálu na sklad a výdajů na pořízení nehmotného majetku. (Vyšší výdaje na HW v roce 2003 pak byly spíše důsledkem ojedinělého poklesu těchto výdajů v roce 2002 ve srovnání s průměrnými ročními výdaji.) Od doby ukončení výstavby poboček a dokončení rekonstrukce budov ústředí se celková částka výdajů na investice pravidelně snižovala až do roku 2002. V roce 2003 došlo k mírnému nárůstu, a to z důvodů nutnosti investovat zvýšené prostředky do začínající obnovy a rozvoje bankovních technologií, zabezpečovacích zařízení a informačních systémů. V následujících letech se pak předpokládá další nárůst výdajů, jenž bude vyvolán zejména vlastní realizací záložního pracoviště ČNB.

Stanovené úkoly v oblasti péče o zaměstnance banky vyplývající z kolektivní smlouvy byly splněny.

Srovnání nákladů a výnosů ČNB v letech 2002 a 2003

údaje v mil. Kč

Rozpočtovaná položka	NÁKLADY		VÝNOSY		SALDO	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003

OBLAST MĚNOVÁ

Provádění měnové politiky	15 909	12 132	3	2	-15 906	-12 130
Správa devizových rezerv	6 997	23 995	34 284	48 966	27 287	24 971
Kurzové rozdíly	30 149	46 206	3 994	16 440	-26 155	-29 766
Nestandardní operace	25 903	284	26 879	1 040	976	756
Klientské operace	954	289	7 689	619	6 735	330
Celkově za oblast měnovou	79 912	82 906	72 849	67 067	-7 063	-15 839

OBLAST EMISE A SPRÁVY OBĚŽIVA

Celkově za oblast emise a správy oběživa	371	286	19	23	-352	-263
---	------------	------------	-----------	-----------	-------------	-------------

OBLAST PROVOZNÍ

Zaměstnanci	784	823	0	0	-784	-823
Správní činnost	669	388	338	47	-331	-341
Provoz objektů a zařízení	1 024	959	86	52	-938	-907
Mimořádné náklady / výnosy	0	0	0	0	0	0
Celkově za oblast provozní	2 477	2 170	424	99	-2 053	-2 071

Celkem	82 760	85 362	73 292	67 189		
					HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK	-9 468 -18 173

Přehled aktiv a pasiv ČNB ke konci roku 2002 a 2003

AKTIVA

Název bilanční položky	k 31.12.2002		k 31.12.2003	
	mil.Kč	%	mil.Kč	%
Zlato	833,3	0,1	832,9	0,1
Pohledávky vůči MMF	35 319,3	4,4	32 193,5	4,2
Pohledávky vůči zahraničí	707 237,6	89,1	677 157,9	88,9
Pohledávky vůči tuzemským bankám	114,7	0,0	96,2	0,0
Pohledávky vůči klientům	39 820,0	5,0	37 467,0	4,9
Hmotný a nehmotný majetek	7 197,4	0,9	6 739,0	0,9
Ostatní aktiva	3 668,8	0,5	7 345,6	1,0
C e l k e m	794 191,1	100,0	761 832,1	100,0

PASIVA

Název bilanční položky	k 31.12.2002		k 31.12.2003	
	mil.Kč	%	mil.Kč	%
Peníze v oběhu	224 402,4	28,3	247 361,3	32,5
Závazky vůči MMF	27 869,3	3,5	19 789,5	2,6
Závazky vůči zahraničí	4 734,4	0,6	3 088,9	0,4
Závazky vůči tuzemským bankám	488 233,4	61,5	470 310,5	61,7
Vklady klientů	35 936,5	4,5	29 249,1	3,8
Závazky vůči státu	49 967,5	6,3	45 707,7	6,0
Rezervy	6 210,3	0,8	5 881,4	0,8
Základní kapitál	1 400,0	0,2	1 400,0	0,2
Fondy	8 155,7	1,0	8 109,3	1,1
Zisk (ztráta) z předchozího období	-44 531,1	-5,6	-53 779,6	-7,1
Zisk (ztráta) za účetní období	-9 467,6	-1,2	-18 173,3	-2,4
Ostatní pasiva	1 280,3	0,1	2 887,3	0,4
C e l k e m	794 191,1	100,0	761 832,1	100,0

Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků k 31. prosinci 2003 (údaje uvedeny v tis. Kč)

rozpočtovaná položka	plán a rezerva	skutečnost	poměr v %
Výdaje	1 998 000	1 906 909	95,4%
Výdaje na provoz	1 682 000	1 619 181	96,3%
Emise a správa oběživa	298 970	284 716	95,2%
Nákup peněz	292 839	280 340	95,7%
Nákup bankovek	200 214	197 847	98,8%
Nákup mincí	92 625	82 493	89,1%
Příprava nových platidel	2 035	1 652	81,2%
Ochrana platidel	336	336	100,0%
Stažení neplatných peněz z oběhu	3 015	1 643	54,5%
Ostatní výdaje emise oběživa	745	745	100,0%
Provozní výdaje	1 378 727	1 334 463	96,8%
Osobní výdaje	828 713	820 672	99,0%
Správní činnost	325 953	294 752	90,4%
Provoz objektů a zařízení	224 061	219 041	97,8%
Rezerva	4 303		
Výdaje na pořízení majetku	316 000	287 728	91,1%
Výdaje na pořízení hmotného majetku	248 811	229 674	92,3%
Stavby, budovy a pozemky	16 644	16 543	99,4%
Dopravní prostředky	14 154	14 137	99,9%
Kancelářská technika a spotřební elektronika	2 219	2 087	94,1%
Technika pro úschovu, manipulaci a zprac. hotovostí	66 740	50 002	74,9%
Výpočetní technika - hardware (HW)	111 741	109 977	98,4%
Nábytek a doplňkové zařízení interiérů	1 416	1 336	94,4%
Komunikační technika	1 217	1 201	98,7%
Zabezpečovací zařízení	33 122	33 087	99,9%
Ostatní hmotný majetek	1 558	1 304	83,7%
Výdaje na pořízení spotřebního materiálu	30 872	29 488	95,5%
Výdaje na pořízení nehmotného majetku	35 869	28 566	79,6%
Programové vybavení-software (SW)	35 395	28 103	79,4%
Ostatní nehmotný majetek	474	463	97,7%
Rezerva	448		

Poznámka: Náplň jednotlivých rozpočtovaných položek výdajů na provoz se plně nepřekrývá s obsahem účetních provozních nákladů, neboť se jedná o odlišné kategorie. Součástí rozpočtovaných položek nejsou zejména odpisy, opravné položky, DPH a vlivy časového rozlišení.

**Jmenovitý seznam právnických osob podle § 34 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb.,
o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů**

IČO	Název	Sídlo - město	Sídlo - ulice
a) účty bankovní odborové organizace a klubu důchodců ČNB			
65732138	CELOBANKOVNÍ ODBOROVÝ VÝBOR ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732006	BANKOVNÍ ODBOROVÝ VÝBOR ČNB - ÚSTŘEDÍ	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732235	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PRAHA	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
65732570	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB Č.BUD.	ČESKÉ BUDĚJOVICE	LANNOVA 1
65732839	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB PLZEŇ	PLZEŇ	HUSOVA 10
65733207	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB ÚSTÍ	ÚSTÍ NAD LABEM	KLÁŠTERNÍ 3301/11
65733304	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB HK	HRADEC KRÁLOVÉ	HOŘICKÁ 1652
65733835	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB BRNO	BRNO	ROOSEVELTOVA 18
65734653	ZÁKL. ODBOROVÁ ORG. OSPPP POB. ČNB OSTR.	OSTRAVA 1	NÁDRAŽNÍ 4
48549746	KLUB DŮCHODCŮ ČNB	PRAHA 1	NA PŘÍKOPĚ 28
b) ostatní finanční instituce a jiní vkladatelé			
49710362	FOND POJIŠTĚNÍ VKLADŮ	PRAHA 1	PERLOVÁ 1
25662503	ZAJIŠŤOVACÍ FOND DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN	PRAHA 10	DYKOVA 10/53
70109966	ČESKÁ KONSOLIDAČNÍ AGENTURA	PRAHA 7	JANOVSKÉHO 438/2
47450622	ČESKÁ FINANČNÍ, s. r. o.	PRAHA 1	V JÁMĚ 1263/6
41692918	FOND NÁRODNÍHO MAJETKU ČR	PRAHA 2	RAŠÍNOVO NÁBŘ.42
00010545	AERO VODOCHODY, a. s.	ODOLENA VODA	U LETIŠTĚ 374

*Česká finanční, s. r. o. - účty vedené v souvislosti s konsolidací bankovního sektoru,
Aero Vodochody, a. s. - vazba na ČNB poskytnutou zárukou v cizí měně.*